

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitvlaria Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare Aquisgranense, sive capitulare primum anni DCCCIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

CAPITVLARE AQVISGRANENSE

S I V E

CAPITVLARE PRIMVM ANNI DCCCIII

Factum, ut videtur, in magna synodo, quando Paulinus Patriarcha Aquileiensis vices apostolicæ sedis tenuit in Aquis.

De rebus Ecclesiæ non dividendis.

Lib. 1. Ca-
pitular. c.
77.

I. **Q**uia juxta sanctorum patrum traditionem novimus res Ecclesiæ vota esse fidelium, pretia peccatorum, & patrimonia pauperum, cuique non solum habita conservare, verum etiam multa, Deo opitulante, conferre optamus. Tamen ut ab ecclesiasticis de non dividendis rebus ullius Ecclesiæ suspicionem dudum conceptam penitus amoveremus, statuimus ut neque nostris neque filiorum & Deo dispensante successorum nostrorum temporibus, qui nostram vel progenitorum nostrorum voluntatem vel exemplum imitari voluerint, nullam penitus divisionem aut jacturam patiantur.

Vt Episcopi per electionem cleri & populi vite merito & sapientiæ eligantur.

Ibid. c. 78.

II. Sacrorum canonum non ignari, ut in Dei nomine sancta Ecclesia suo liberius potiretur honore, adfensum ordini ecclesiastico præbuimus, ut scilicet Episcopi per electionem cleri & populi secundum statuta canonum de proprio diocesi, remota personarum & munerum acceptatione, ob vitæ meritum & sapientiæ donum eligantur, ut exemplo & verbo sibi subiectis usquequaque prodesse valeant.

Vt Ecclesiarum privilegia vel facultates, sive quicquid ad ejus dominium pertinet, nullus invadere presumat.

VI. 416.

III. Præcipimus omnibus ditioni nostre subiectis ut nullus privilegia Ecclesiarum vel monasteriorum infringere, resque Ecclesiarum invadere, vel vastare, aut alienare, vel facultates earum diripere presumat, nec sine precaria possidere pertentet: quia, sicut à sanctis patribus instructi sumus, gravissimum peccatum hoc esse dinoscitur, testante sacra scriptura, quæ ait: *Qui abstulerit aliquid patri vel matri, & dicit hoc non esse peccatum, homicidij particeps est.* Pater noster sine du-

bio Deus est, qui nos creavit. Mater nostra Ecclesia, quæ nos in baptismo spiritaliter regeneravit. Ergo qui Christi pecunias & Ecclesiæ fraudat vel rapit, five vastat vel alienat, homicida ante conspectum justi judicis esse deputabitur. De quo quidam sapientium dicit: *Qui rapit pecuniam proximi sui, iniquitatem facit. Qui autem pecuniam Ecclesiæ abstulerit, sacrilegium facit.*

De Chorepiscoporum superstitione atque damnatione.

IV. Omnibus sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus & nostris notum esse volumus quia non parva questio de Chorepiscoporum superstitione ad nos non semel aut bis aut ter venerat, sed sæpissime nostris auribus molestiam intulerat. Ipsa enim questio non solum inter Clericos sed etiam inter laicos crebrius ventilabatur. Dicebant ergo Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi à regularibus Episcopis ordinati non esse eos Presbyteros vel Diaconos aut Subdiaconos qui à Chorepiscopis videbantur quasi sacriati, nec sacerdotale eos debere peragere officium, nisi forent à canonicè ordinatis Episcopis consummati. Sumentes quoque de canonica auctoritate sanctionem, affirmabant à Chorepiscopis ordinatos vulneratum potius quam episcopopallyter sanctificatum per illam manus impositionem habere caput. Vbi autem vulnus infixum est, medicina est adhibenda, qua possit recipere sanitatem. Similiter & laici dicebant quòd talium ministrorum vel sacerdotum, id est, qui à Chorepiscopis erant quasi ordinati, officia audire nolent, nec eorum infantes majores vel minores aut familiam eorum per manus impositionem consignari vel confirmari usquam vellent, ne magis vulnus quam benedictionem acciperent. Quod jurgium cum enucleatius discutere voluissimus, placuit nobis ex hoc apostolicam sedem

consulere, jubente canonica auctoritate atque dicente: *Si majores cause in medio fuerint devolute, ad sedem apostolicam, ut sancta synodus statuit & beata consuetudo exigit, incunctanter referatur.* Quapropter Arnorem Archiepiscopum ad Leonem Apostolicum misimus, ut inter cetera quae ferebat, etiam eum ex hoc interrogaret, ut quicquid super his definiendum esset, apostolica auctoritate à nostris Episcopis regulariter sopiretur. Qui nobis verbis & scriptis ab eo renuntians hæc non esse necesse iterare vel definire, quia secessisse à suis prædecessoribus & à multis sanctis Episcopis atque synodalibus functionibus eos esse prohibitos atque damnatos, & ideo non esse necesse ventilare, sed definita tenere. Dixit enim nullum fore Presbyterum vel Diaconum aut Subdiaconum ab eis ordinatum, nec Ecclesiam ab eis dedicatam, nec virginem consecratam, nec quemquam confirmatum, neque quicquam quod de episcopali ministerio præsumpsere esse peractum, sed quicquid ex his ab eis illicitè erat præsumptum, omnia à canonicè ordinatis Episcopis debere rite peragere & in meliorem statum reformare: quia quod non ostenditur gestum, ratio non finit ut videatur iteratum. Prædictos autem Chorepiscopos omnes præcepit damnare & in exilio detrudi. Ista verò omnes, maximè regni nobis à Deo commissi, Episcopi cum eodem Arnone permittente præfato Apostolico mitius tractantes, jamdictos villanos Episcopos inter Presbyteros statuerunt, ita ut amplius nihil de episcopali ministerio prælumerent, nec ipsi deinceps à quoquam fierent qui gradus sui periculum vitare vellet. Decretum namque est in synodo quam Reginiburg pro eadem vel pro aliis causis apostolica auctoritate præfato prætextu habuimus nihil ex prædictis à quoquam eorum agere nec facere volentibus consentire, sed quicquid ab his episcopaliter præsumptum est, à canonicè ordinatis Episcopis peragi debere, nec ullum usquam de episcopali ministerio à Chorepiscopis aliquid accepisse, quia nihil in dante erat quod aliquis horum accipere potuisset: quoniam quod non habuit quis eorum, dare non potuit. Nam Episcopi non erant, quia nec ad quandam civitatis episcopalem sedem titulati erant, nec canonicè à tribus Episcopis ordinati. Ideo de episcopali ministerio nihil agere poterunt. Et idcirco non ostenditur gestum

quod præfixi agere putaverunt, quia quod non habuerunt, nullatenus dare poterunt. Ideo namque nulla causa permittit ut videatur iteratum quod de causis memoratis à canonicè ordinatis Episcopis cognoscitur regulariter peractum. Unde & cum sæpe questio de malè accepto honore nascatur, quis ambigat nequaquam esse tribuendum quod non decet fuisse conlatum. Scimus enim, sicut & in antiquis patrum legitimus decretis, posse vera ac justa legitimi Episcopi benedictione auferri omne vitium quod à vitioso fuerat injectum.

Vt nullus Chorepiscopus per impositionem manus Spiritum sanctum tradat aut consecrationem pontificalem faciat.

V. Placuit, sicut Leonis Papæ & omnium Episcoporum nostrorum atque reliquorum fidelium generali & synodali consensu decrevimus, ut nullus Chorepiscopus per manus impositionem Spiritum sanctum tradere aut sacerdotes vel Levitas aut Subdiaconos Sacrare, vel virgines velare, aut sanctum chrisma conficere, vel Ecclesias aut altaria sacrare, aut benedictionem in publica Missa populis tribuere præsumat, quæ omnia summis Pontificibus, id est, cathedralibus Episcopis, debentur, & non Chorepiscopis vel Presbyteris, quorum formam, juxta sanctorum canonum decreta, Chorepiscopi gerunt. Si autem hi aliquid ex his agere tentaverint, irrita erunt quæ ab eis geruntur, & ipsi omni ecclesiastico honore funditus priventur.

De his qui à Chorepiscopis sunt ordinati Presbyteri, Diaconi, vel Subdiaconi.

VI. Vt hi qui à Chorepiscopis Presbyteri vel Diaconi aut Subdiaconi sunt ordinati nullatenus in presbyteratus vel diaconatus aut subdiaconatus officio ministrare præsumant. Similiter homines qui ab imperitis ab eis videntur esse confirmati, vel virgines seu Ecclesie sacratae, aut chrisma confectum, sive altaria dedicata, pro confirmatis vel sacratis aut dedicatis minimè habeantur: quia quæ illi non habuerunt, dare non potuerunt. quoniam ex his eis quicquam agere non licet. quæ omnia summis Pontificibus debentur, & non Chorepiscopis, qui nec summi Pontifices vel Episcopi fuerunt nec deinceps unquam fieri possunt. Nullum enim ex septuaginta ex his aliquid unquam fecisse legitimus vel scimus, ad quorum exemplum & formam Presbyteros vel Chorepiscopos, antequam

ipsi Chorepiscopi prohibiti essent, fuisse agnovimus. Hæc verò omnia à cathedralibus Episcopis, qui à comprovincialibus Episcopis aut præsentia aut iudicio Metropolitanis consecrati esse noscuntur, agenda sunt, & non à Presbyteris vel Chorepiscopis, qui ambo unius formæ esse videntur. Quæ si ab eis aut propter imperitiam aut propter præsumptionem acta, ut prædictum est, ab imperitis esse putantur, à cathedralibus tamen Episcopis reformanda vel peragenda sunt; quia quæ illi in his agere cogitarunt, imperfecta remanserunt; & ut jam prælibatum est, quod illi non habuerunt, dare non poterunt. Episcopi namque non fuerunt, quia nec à tribus Episcopis nec ad aliquam episcopalem cathedram ordinati fuerunt. & ideo ex his nihil agere poterunt. Et ne alicui talis ordinatio vel confirmatio aut consecratio reiteratio esse videatur, attendat illud quod scriptum est: *Quod non ostenditur gestum, ratio non sinit ut videatur iteratum.* Et reliqua talia eorumque similia.

De sacerdotum purgatione.

v. 36.

VII. Omnibus vobis visu aut auditu notum esse non dubitamus quòd sæpissime, suadente antiquo hoste, Sacerdotibus diversa crimina obiciantur. Sed quoniam qualiter ex eis ab his rationabilis examinatio & satisfactio fiat, licet tempore bonæ memoriæ Domini genitoris nostri Pippini five præcis temporibus à sanctis patribus & à reliquis bonæ devotionis hominibus sæpissime ventilatum fuerit, nos tamen pleniter & ad liquidum definitum reperire minimè quivimus. Nostri quippe temporibus id ipsum à sanctis Episcopis & reliquis Sacerdotibus, & ceteris ecclesiastica dignitatis ministris nostris in regnis seu in aliis Deo degentibus, nobisque unà cum eis agentibus, sæpissime propter multas & nimias reclamaciones, quæ ex hoc ad nos ex diversis partibus venerunt, ventilatum est. Sed qualiter consultu Domni & pa-

tris nostri Leonis Apostolici ceterorumque Romanæ Ecclesiæ Episcoporum & reliquorum Sacerdotum, sive Orientalium & Græcorum Patriarcharum, & multorum sanctorum Episcoporum & Sacerdotum, necnon & nostrorum Episcoporum omnium, ceterorumque Sacerdotum ac Levitarum auctoritate & consensu, atque reliquorum fidelium & cunctorum Consiliariorum nostrorum consultu definitum est, vobis omnibus utriusque ordinis ministris scire volumus. Statutum est namque ratione & necessitate ac auctoritate prædicta consultu omnium ut quotienscunque cuiquam Sacerdoti crimen imponitur, si ipsis accusator talis fuerit ut accipi debeat, quia quales ad accusationem Sacerdotum admitti debeant, in canonibus pleniter expressum est. Si autem, ut dictum est, ille accusator, qui canonicè est recipiendus, eum cum legitimo numero verorum & bonorum testium adprobare in conspectu Episcoporum potent, tunc canonicè iudicetur. Et si culpabilis inventus fuerit, canonicè damnetur. Si verò eum superscripto pretexto adprobare ipse accusator minimè potent, & hoc canonicè definatur. Ipse ergo Sacerdos si suspiciosus aut incredulus suo Episcopo aut reliquis suis consacerdotibus sive bonis & iustis de suo populo vel de sua plebe hominibus fuerit, ne in crimine aut in prædicta suspicione remaneat, cum tribus aut quinque vel septem bonis ac vicinis Sacerdotibus, exemplo prædicti Leonis Papæ, qui duodecim Presbyteros in sua purgatione habuit, vel eo amplius, si suo Episcopo visum fuerit, aut necesse propter tumultum populi inesse perspexerit, & cum aliis bonis & iustis hominibus, se sacramento coram populo super quatuor evangelia dato purgatum Ecclesiæ reddat. Si quis autem scire desiderat quales testes ad accusationem Sacerdotum recipi debeant, & quid de accusatore faciendum sit, pleniter in canonibus reperire poterit.

